

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 15.01.2024 § 30

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 15.01.2024

§ 30

Oikaisuvaatimus kaupunginhallituksen päätökseen 11.12.2023 § 437 Yhteistyösopimus Salpausselän kisojen järjestämisestä Lahdessa vuonna 2024

5167/00.05.02.01/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Elinvoimajohtaja Henna Eskonsipo-Bradshaw, 044 482 0838

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen, koska päätös ei sisällä kiellettyä valtiontukea.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää myös hyväksyä alkuperäistä sopimusta täydentävän muutossopimuksen ja täytäntöönpanna sopimuksen heti, koska täytäntöönpano ei aiheuta oikaisuvaatimuksen tai valituksen käymistä hyödyttömäksi.

Käsittely

Kaupunginhallituksen III varapuheenjohtaja Milla Bruneau ilmoitti olevansa esteellinen (HL 28.1 § 5 kohta) ja poistui asian käsittelyn ajaksi.

Perusteluosa

Oikaisuvaatimuksen tekijät [REDACTED] vaativat, että kaupunginhallitus kumoaa päätöksensä 11.12.2023 § 437 koskien yhteistyötä Salpausselän kisojen järjestämisestä Lahdessa vuonna 2024. Päätöksessä kaupunginhallitus on päättänyt hyväksyä Salppuri Oy:n, Suomen Hiihtoliitto ry:n, Lahden Hiihtoseura ry:n ja Lahden kaupungin välisen yhteistyösopimuksen Salpausselän kisojen järjestämisestä Lahdessa vuonna 2024 ja tähän liittyvän 200 000 euron yhteistyökorvauksen.

Oikaisuvaatimuksen tekijät perustelevat vaatimustaan sillä, ettei Salppuri Oy olisi yleishyödyllinen yhteisö ja että Salppurille maksettava yhteistyökorvaus olisi EU:n valtioneuvoston vastusta valtiontukea Salppuri Oy:lle, Suomen Hiihtoliitto ry:lle ja Lahden Hiihtoseura ry:lle. Oikaisuvaatimuksen tekijät katsovat, että sopimus on kaupungin näkökulmasta lahjoitukseen rinnastettava oikeustoimi.

Lähtökohdat kaupunginhallituksen päätökselle

Kaupunki on 11.12.2023 hyväksynyt yhteistyösopimuksen tekemisen Salppuri Oy:n, Suomen Hiihtoliitto ry:n ja Lahden Hiihtoseura ry:n kanssa. Päätös kuvaa yhteistyön tavoitteen:

Yhteistyön tavoitteena on luoda yhdessä osapuolten kesken menestyksekkäät Salpausselän kisat 1.-3.3.2024. Yhteisenä tavoitteena on myös luoda kaupungista positiivista mielikuvaa yhtenä maailman johtavana urheilu- ja liikuntakaupunkina sekä Suomessa että kansainvälisesti. Lisäksi tavoitteena on nostaa Salpausselän kisojen brändiarvoa, tapahtuman kotimaista ja kansainvälistä kiinnostavuutta sekä sen kaupallista hyödynnettävyyttä kaikille osapuolille, tapahtuman kumppaneille ja sidosryhmille.

Kaupunginhallituksen päätös kuvaa myös tapahtuman laajuutta ja laatua sekä medianäkyvyyttä:

Salpausselän kisat on monella tavalla Lahden suurin tapahtuma. Tapahtumaan osallistuu n. 50 000 ihmistä, yli 700 urheilijaa, yli tuhat vapaaehtoista, yli 400 median edustajaa, 150 opiskelijaa ja 10 000 koululaista. Paikallisia kumppaneita on yli 120. Palvelu- ja tuoteostoja tehdään paikallisilta yli miljoonalla eurolla vuodessa. Tapahtuma käyttää yli 4500 majoitusvuorokautta. Suora taloudellinen vaikutus alueelle on lähes 4 miljoonaa euroa ja kokonaiskulutus melkein 7 miljoonaa euroa. Sosiaalisen median tavoitavuus on 1,65 miljoonaa näyttökertaa. Kotimainen tv-näkyvyys on 9,55 miljoonaa ja kansainvälinen 70 miljoonaa katselukertaa.

Päätöstä valmisteltaessa on selvitetty, ettei sopimus riko EU:n valtioneuvoston sääntöjä:

- Ensinnäkin kyse ei voi olla taloudelliseen toimintaan annettavasta valtiontuesta, jos sopimuskumppanit ovat yleishyödyllisiä toimijoita, eikä sopimuskorvaus kohdistu taloudelliseen toimintaan. Päätöksessä on arvioitu kumppanien toiminnan yleishyödyllistä luonnetta.
- Toiseksi, vaikka yhteistyökumppanin tai yhteistyökumppaneiden toiminta katsottaisiin luonteeltaan taloudelliseksi, valtioneuvoston sääntöjä ei sovelleta markkinaehtoiseen sopimukseen. Päätöksessä on arvioitu sopimuksen markkinaehtoisuutta ja kaupungin saaman näkyvyyden arvoa ja todettu markkinaehtoisuuden kriteerien täyttyvän.

Lisäksi sopimuksessa turvataan Lahden kaupungin edut. Kaupunki ei ota vastuuta kilpailujen mahdollisista tappioista. Jos kilpailuja ei jostakin syystä järjestettäisi, eikä kaupunki siis saisi tavoiteltua näkyvyyttä, Salppuri Oy:llä olisi velvollisuus palauttaa jo maksettu osuus, eikä kaupunki olisi velvollinen maksamaan korvauksen sopimuksenmukaista toista erää. Kaupungilla on

oikeus purkaa sopimus tilanteissa, joissa yhteistyökumppani syyllistyisi johonkin sopimuksessa määriteltyyn rikkomukseen.

Lahti on profiloitunut maailman johtavana urheilu- ja liikuntakaupunkina sekä Suomessa että kansainvälisesti ja Lahdessa on hyvä infrastruktuuri hiihdon maailmancup -kilpailujen järjestämiseen. Näkyvyyden ylläpitäminen on kaupungin kannalta tärkeää.

Yhteistyökumppaneiden toiminnan yleishyödyllinen luonne

Päätöstä valmisteltaessa on arvioitu yhteistyökumppaneiden toiminnan luonnetta. Suomen Hiihtoliitto ry ja Lahden Hiihtoseura ry ovat yleishyödyllisiä yhdistyksiä. Lisäksi valtioneuvoston päätöksessä on todettu, että Salppuri Oy on yhtiöjärjestyksensä mukaisesti yleishyödyllinen yhtiö, jolla ei ole tavoitteena voiton tuottaminen osakkaille. Salppurin yhtiöjärjestys määrittelee muutoinkin ne ehdot, joiden nojalla omistajille voidaan varoja palauttaa. Suomen Hiihtoliitto ry:n, Lahden Hiihtoseura ry:n ja Salppuri Oy:n saama tulo käytetään hiihdon ja mm. lasten liikunnan lisäämisen hyväksi. Kaikki edellä mainitut yhteistyökumppanit toimivat yksinomaan yleiseksi hyväksi ja niiden yhteiskunnallinen merkitys on huomattava. Yhteistyökumppanien toiminta ei kohdistu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin. Yhteistyökumppanit vastaavat siitä, että niiden toiminta on lain ja viranomaismääräysten mukaista.

Päätöksessä on myös viitattu EU:n valtioneuvoston päätöksissä huomioituun urheilun erityisluonteeseen. Urheilulla on yhteiskunnallinen ja kasvatuksellinen tehtävä ja vapaaehtoistoimintaan perustuvat rakenteet ja tämä heijastuu osaltaan myös valtioneuvoston päätöksien arviointiin.

Urheilun alalla monet jäsenvaltioiden toimenpiteet eivät välttämättä ole valtioneuvoston päätöksien mukaisia, koska tuensaaja ei harjoita taloudellista toimintaa. Nyt

puheena olevassa tilanteessa ei ole tavoitteena taloudellisen voiton tuottaminen, vaan yhtiöjärjestyksensä mukaan Salppuri Oy:n mahdollisesti tuottama voitto on käytettävä yhtiön oman toiminnan rahoittamiseen ja kehittämiseen. Yhtiön toimialana on Salpausselän kisojen sekä muiden urheilutapahtumien ja urheilukilpailujen järjestäminen, näihin liittyvä oheistoiminta sekä muu urheiluun liittyvä toiminta Lahden alueella. Salpausselän maailmancup -kisojen järjestäminen perustuu yli 1000 vapaaehtoisen toimintaan. Tällainen toiminta on yleishyödyllistä, ei taloudellista.

Oikaisuvaatimuksen tekijät ovat perustelleet Salppuri Oy:n toiminnan muuta kuin yleishyödyllisyyttä mm. verottajan ohjeilla. Valtiontukisäännöt sisältävät kuitenkin oman määritelmänsä taloudelliselle ja ei-taloudelliselle (yleishyödylliselle) toiminnalle.

Vaikka yhteistyökumppaneiden toimintaa voidaan todennäköisesti pitää muuna kuin taloudellisena, asiaa on kuitenkin arvioitu myös markkinaehtoisuuden näkökulmasta.

Sopimuksen markkinaehtoisuus

Sopimusta on kaupunginhallituksen päätöksessä arvioitu markkinaehtoisuuden näkökulmasta. Markkinaehtoiset toimenpiteet eivät EU:n valtiontukisääntöjen alla muodosta tukea. Ns. markkinataloustoimijaperiaate on vahvistettu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä ja sitä on käsitelty valtiontukea koskevassa ns. käsitetiedonannossa. (Euroopan komission tiedonanto Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta valtiontuen käsitteestä (2016/C 262/01)).

Lahden kaupunki tavoittelee yhteistyöllä merkittävää positiivista näkyvyyttä kaupungille. Yhteistyön tavoitteena on luoda Lahden kaupungista positiivista mielikuvaa yhtenä maailman johtavana urheilu- ja liikuntakaupunkina sekä Suomessa että kansainvälisesti. Salpausselän kisat tuovat Lahden kaupungille merkittävää positiivista julkisuutta eri medioissa.

Kaupungille kuuluvat Host City Rights -oikeudet, joiden perusteella Kaupunki saa toteuttaa kaupunkimarkkinointia tapahtuma-alueella. Host City Rights -oikeuksiin kuuluvat myös TV- ja muut näkyvyydet seuraavissa tapahtumaan liittyvissä mainoselementeissä, -välineissä ja -materiaaleissa kansainvälisen hiihtoliito FIS:n mainossääntöjen mukaisesti:

- Maastohiihdon ja yhdistyn hiihto-osuuden lähtö- ja maaliinstallaatiot
- Mäkihypyn ja yhdistetyn mäkihypyn lähtöpuomin taustaseinät ja ulosmenoportit
- Maastohiihdon, mäkihypyn ja yhdistetyn TV-haastattelu-, palkintojenjako- sekä pressiseinät
- Maastohiihdon, mäkihypyn ja yhdistetyn kilpailunumeroliivien alaosat
- Tapahtuman markkinointiviestintämateriaalit
- Tapahtuman internet-sivut

Kaupunki saa edellä mainituissa materiaaleissa ja mainosvälineissä näkyvyyttä joko kaupungin nimellä tai logolla.

Kaupunki saa käyttöoikeuden tapahtuman materiaaliin, kuten kilpailujen tavaramerkkiin. Kaupunki saa hyödyntää materiaalia omassa markkinoinnissaan. Lahden kaupunki mainitaan kaikessa tapahtuman markkinointiviestintäaineistoissa.

Markkinaehtoisuuden arvioinnissa on kyse siitä, onko Lahden kaupungin taloudellinen kokonaispanos korkeintaan sen saaman näkyvyyden

arvoinen. Kun kaupungin luovuttaman panoksen arvo on vähemmän kuin kaupungin hyväkseen saaman näkyvyyden arvo, kyse ei voi olla tuesta yhteistyökumppaneille. Tuesta olisi kyse, jos kaupunki maksaisi markkinahintaan verrattuna ylihintaa saamastaan näkyvyydestä.

Salpausselän maailmancup -kisojen sosiaalisen median tavoitavuuden on arvioitu olevan noin 1,65 miljoonaa näyttökertaa. Kotimainen tv-näkyvyys on arviolta noin 9,55 miljoonaa ja kansainvälinen noin 70 miljoonaa katselukertaa.

Kaupunginhallituksen päätöstä varten näkyvyyden markkina-arvoa on arvioitu hyödyntäen ulkopuolisia tutkimuksia vastaavien kilpailujen medianäkyvyyden arvosta. Viimeisin Suomessa järjestetty maailmancupin kilpailu järjestettiin Rukalla vuonna 2022. Tässä tapahtumassa medianäkyvyyden arvon arvioidaan olleen noin 5,2 milj. euroa (Sponsor Insight, Yle, Infront).

Vertailukohtana on käytetty juuri Rukan maailmancup -kilpailua, koska mediaoikeuksien arvo on viime aikoina kehittynyt ja viimeisin Suomessa järjestetty kilpailu antaa todennäköisimmin tarkimman suuruusluokan medianäkyvyyden arvosta.

Edellä mainituilla perusteilla vuoden 2024 Salpausselän maailmancup -kilpailujen todellinen medianäkyvyyden arvon kaupungille on arvioitu olevan noin 5,5 – 6 milj. €.

Kun siis verrataan kaupungin hyväkseen saaman näkyvyyden arvoa (5,5 – 6 milj. €) ja kaupungin panosta (yhteistyökorvaus 200.000 € ja kaupungin panos kilpailun infraan 110.000 €), voidaan todeta, että kaupungin saaman medianäkyvyyden arvo on yli kymmenkertainen kaupungin panokseen verrattuna. Vaikka kaupungin panokseksi mukaan laskettaisiin lisäksi kilpailujen puitteille kuten laduille ja maalialueelle kilpailujen aikainen

käyttöoikeus, josta kaupunki ei erikseen veloita, tilanne ei olennaisesti muutu. Lisäksi on syytä huomata, että VIP-pakettien (50.000 €), osalta kaupunki ostaa lippuja ja oheispalveluita mm. edustuskäyttöön, eikä tältä osin voi olla kyse tuesta.

On myös syytä huomata, että Lahden kaupunki ylläpitää strategiansa mukaisesti laadukasta hiihtourheiluinfrastruktuuria ja huolehtii samalla myös liikuntalain mukaisista velvoitteistaan. Salpausselän kilpailuja varten ei tehdä kovin merkittävää lisärakentamista. Lahden kaupunki on arvioinut, että Salpausselän kilpailujen infran rakentaminen ja ylläpito aiheuttaa kaupungille noin 110.000 euron lisäkustannukset verrattuna siihen, mitä kaupunki joka tapauksessa tekisi.

Yhteenvedona voidaan todeta, että kaupungin saaman medianäkyvyyden arvo on mittakaavaltaan moninkertainen verrattuna kaupungin taloudelliseen panostukseen. Arviota tehtäessä on hyödynnetty selvityksiä vertailukelpoisesta kilpailusta ja tähän aineistoon on kaupungin päätöksessä myös viitattu. Kyse ei siis voi olla EU:n valtiontukisääntöjen tarkoittamasta valtiontuesta.

Oikaisuvaatimuksen tekijät eivät ole osoittaneet, että kaupungin saaman näkyvyyden arvo olisi alempi kuin kaupungin panos yhteistyösopimuksen alla. Jostain syystä oikaisuvaatimuksen tekijät eivät ota lainkaan huomioon kaupungin saaman medianäkyvyyden arvoa vaan pitävät yhteistyökorvausta lahjan luonteisena. Tällainen tulkinta on perusteeton.

Muutossopimus

Muutossopimuksella täydennetään alkuperäisen sopimuksen kohtaa 7 siten, että kohdan 7 toiseen kappaleeseen lisätään uusi alakohta f).

Muutoksen jälkeen kohdan 7 toinen kappale kuuluu seuraavasti:

Osapuolella on oikeus purkaa tämä Sopimus välittömin vaikutuksin ilmoittamalla tästä kirjallisesti toisille Osapuolille, mikäli

a) Osapuolta on kohdannut ylivoimainen este, joka on jatkunut yli kuukauden, ja joka estää Sopimuksen täyttämisen; tai

b) Osapuoli rikkoo olennaisesti sopimusehtoja eikä neljäntoista (14) päivän kuluessa kirjallisesta huomautuksesta ole korjannut sopimusrikkomustaan, mikäli tällainen sopimusrikkomus on korjattavissa; tai

c) Osapuoli asetetaan selvitystilaan, saneerausmenettelyyn tai konkurssiin tai tämän taloudellinen tilanne on heikentynyt olennaisesti, tai jos on ilmeistä, että näin tulee tapahtumaan; tai

d) Osapuolten toiminnassa tai niiden johtohenkilöiden toimesta syntyy tilanne, joka vahingoittaa Osapuolen julkisuuskuvaa siten, että muiden Osapuolten julkisuuskuva todistettavasti kärsii tästä, on loukatulla Osapuolella oikeus purkaa tämä Sopimus päättymään välittömästi; tai

e) Osapuoli tai sen edustaja asetetaan syytteeseen tai todetaan syyllistyneen Osapuolen toiminnassa tekoon, jolle määrätään viranomais määräyksen tai muiden Osapuolen toimintaan sovellettavien sääntöjen perusteella rangaistus tai kurinpitotoimi ja kyseinen menettely on omiaan aiheuttamaan toiselle Osapuolelle merkittävää maineriskiä; tai

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 15.01.2024 § 30

f) Hallinto-oikeus kumoo tähän Sopimukseen liittyvän kaupunginhallituksen päätöksen.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Ote: oikaisuvaatimuksen tekijät